

Dudzele²⁵⁸ (zie tabel 16)

In Dudzele is de gedenkkapel van het Heilig Hart voor de gesneuvelden uit de Eerste en de Tweede Wereldoorlog (figuur 67), gesitueerd in de Westkapelse Steenweg, bij het kerkhof.

Figuur 67. Heilig-Hartkapel voor de gesneuvelden uit WO I en WO II, Westkapelse Steenweg - © Marc Ryckaert, CC BY-SA 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0>) via Wikimedia Commons

Deze neogotische kapel uit rode baksteen met een schip en een driezijdig koor is afgedekt met een zadeldak uit leisteen. Vooraan en opzij van de hoeken is de kapel versterkt met steunberen die afgedekt zijn met arduinen dekstukken. De gevelvlakken zijn doorbroken met spitsboogvensters met maaswerk uit baksteen,

²⁵⁸ Een belangrijke bron voor het onderzoeken naar het wel en wee van de Dudzeelse soldaten tijdens WO I is de website van NSB Dudzele: <http://www.wo1dudzele.brugseverenigingen.be/>; zie ook het artikel van LARBOUILLAT Jacques, De gebroeders Mus uit Dudzele, verzetstrijders in Wereldoorlog I, in *Rond de Poldertorens*, LIV, 2012, pp. 3-9.

waarvan drie met glas-in-lood ramen en twee blindvensters. De kapel heeft een houten deur met Tudorboog. Boven het boogveld zit een rechthoekige plaat uit witte natuursteen waarop “1914-1918” en “1940-1945” staat. De kapel is bekroond met een kruisbloem. Het interieur heeft een houten tongewelf en bepleisterde muren met twee veelhoekige halfzuilen in het schip en twee in de absis. De bevoering is gedeeltelijk uit mozaïek. Het altaar staat op een arduinen trede, eveneens met een mozaïekbevoering. In de blindvensters zitten twee tekstplaten uit hardsteen die afgewerkt zijn met een kruis op de top en die de namen van de slachtoffers van WO I en WO II bevat met daaronder “R.I.P.”. Onder elke tekstplaat staat een lijst met daarin de foto’s van de gesneuvelden van 1914-1918 en van 1940-1945 (figuur 68). In de bevoering is de tekst “Hulde aan Onze Gesneuvelden” en “H. Hart van Jezus bescherm België” ingewerkt²⁵⁹.

Figuur 68. Het interieur van de gedenkkapel voor de gesneuvelden uit WO I en WO II, Dudzele, Westkapelse Steenweg - © Marc Ryckaert, CC BY-SA 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0>) via Wikimedia Commons

Het gemeentebestuur van Dudzele besliste op 30 juli 1919 om een kapel te bouwen²⁶⁰. Het ontwerp is van architect René Cauwe uit Brugge²⁶¹ en de bouw

²⁵⁹ JACOBS M., Zij die vielen als helden..., deel 2, o.c., p.93-94; Agentschap Onroerend Erfgoed 2017: Gedenkkapel van het Heilig Hart [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/79736> (geraadpleegd op 15 augustus 2018)

²⁶⁰ JACOBS M., Zij die vielen als helden..., deel 2, o.c., p.94

²⁶¹ Agentschap Onroerend Erfgoed 2017: Gedenkkapel van het Heilig Hart [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/79736> (geraadpleegd op 15 augustus 2018)

werd in 1919 uitgevoerd door Lodewijk en Kamiel Vanzandweghe²⁶². René Cauwe (Brugge, 1883 - Ukkel, 1964) heeft verschillende woningen en gebouwen in Brugge ontworpen, waaronder het Godshuis Sint-Trudo op de Garenmarkt en de Godshuizen De Schipjes in de Peterseliestraat. Hij ontwierp ook gebouwen in Zonnebeke, Houthulst, Diksmuide, Ieper en Moorslede. De parochiekerk Sint-Andreas in Diksmuide en de gemeentehuizen van Moorslede en Passendale zijn eveneens van zijn hand²⁶³.

De kapel werd ingewijd op 6 juni 1920. Deze plechtigheid ging gepaard met de overhandiging van een vaandel aan de oud-strijders²⁶⁴.

Om voor de kapel te zorgen en ze te onderhouden werd het "Komiteit van de Kapel der Gesneuvelden" opgericht. In 1975 werd het Komiteit opgeheven en de voorhanden zijnde middelen gingen over in deze van de Nationale Strijders Bond (NSB) Dudzele. Hierdoor verkreeg de NSB, opgericht in 1920, de opdracht tot verdere zorg over de unieke kapel met bijhorend ereperk²⁶⁵.

De Gedenkkapel van het Heilig Hart is vastgesteld als bouwkundig erfgoed sinds 14 september 2009 en is een deel van de sinds 21 augustus 1979 als stads- of dorpsgezicht beschermde Dorpskom Dudzele²⁶⁶.

Er worden twintig soldaten (0,8 %) vermeld die de oorlog niet hebben overleefd (figuur 69) op een bevolkingsaantal van 2471²⁶⁷.

De gemiddelde leeftijd was 25 jaar; de oudste telde 40 jaar, de jongste twintig. Vijftien van hen waren ongehuwd. De overgrote meerderheid stierf in België (18), twee in Frankrijk.

Veertien verloren het leven aan verwondingen, zes door ziekte. Van Jan Claeys is de doodsoorzaak onbekend. Dertien van de twintig doden vielen in 1914 (8) en 1918 (5). Uitzonderlijk viel in 1917 in Dudzele geen enkele militaire dode te betreuren.

Vijf van de overledenen hadden gediend bij het 4de linieregiment, drie bij het 5de linieregiment, drie bij het 3de regiment jagers te voet. De rest was verdeeld over andere linies, de artillerie, de hulptroepen, rijkswacht te paard en de gezondheidsdienst. Dertien onder hen waren miliciens, drie oorlogsvrijwilligers, drie vrijwilligers met premie en één beroepsvrijwilliger.

²⁶² JACOBS M., Zij die vielen als helden.., deel 2, o.c., p.94

²⁶³ Agentschap Onroerend Erfgoed 2017: Cauwe René [online], <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/dibe/persoon/699> (geraadpleegd op 15 augustus 2018)

²⁶⁴ JACOBS M., Zij die vielen als helden.., deel 2, o.c., p.94

²⁶⁵ DE VUYST P, Heilig Hart van Jezus Dudzele, 1914 -1918, NSB Dudzele, 2014; <http://wo1dudzele.brugseverenigingen.be/DEGEDENKKAPEL>

²⁶⁶ Agentschap Onroerend Erfgoed 2017: Gedenkkapel van het Heilig Hart [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/79736> (geraadpleegd op 15 augustus 2018)

²⁶⁷ Verslag van den staat van bestuur in West-Vlaanderen gegeven door de Bestendige Deputatie aan den Provinciale Raad, 1908-1925

Figuur 69. Achttien van de gesneuvelde militairen die op gedenkplaten in de Heilig-Hartkapel staan - © NSB Dudzele, <http://wo1dudzele.brugseverenigen.be/NSBDUDZELEINTRO>

STROEF Constant²⁶⁸

Gustaaf Stroef, geboren op 25 februari 1867 te Dudzele en er wonende, landbouwer, huwde op 21 oktober 1891 te Lissewege, met Eugenie Virginie Devlieger, geboren te Lissewege op 13 februari 1868 en er wonende. Een klein jaar eerder was vader Jan Stroef gestorven, waardoor Gustaaf zijn vader kon opvolgen in de bescheiden boerderij, gelegen te Dudzele, Koolkerkewegel nummer vier.

Familie Gustaaf Stroef

Naam	Voornaam	Geboortedatum	overlijdensdatum	leeftijd
Stroef	Gustaaf	1867-02-25		
Stroef	Karel	1897-08-05		
Stroef	Joseph	1898-06-26		
Stroef	Robert	1904-02-02		
Stroef	Tryphon	1908-07-07		
Stroef	Robertina	1913-01-06		
Stroef	Levenloos (man)	1896-03-04	1896-03-04	0
Stroef	Amadeus	1893-12-28	1913-08-29	20
Stroef	Marie	1899-08-26	1914-04-04	15
Devlieger	Eugenie	1868-02-13	1914-05-08	46
Stroef	Constantijn	1893-01-09	1915-04-28	22

²⁶⁸ Deze gegevens zijn afkomstig van Flanders Fields, Belgian War Dead Register, <https://www.archiefbankbrugge.be/>
<http://wo1dudzele.brugseverenigen.be/GESNEUVELDENDUDZELE;>
<http://wo1dudzele.brugseverenigen.be/JUWEELTJES/CONSTANTSTROEF>

Naam	Voornaam	Geboortedatum	overlijdensdatum	leeftijd
Stroef	Camiel	1895-05-23	1918-10-19	23
Stroef	Joannes	1901-05-29	1918-10-29	17

In 1896 werd een levenloos kind geboren. Tussen 1913 en 1918 sloeg het noodlot ongenadig toe. In augustus 1913 en april 1914 verloor het gezin twee kinderen, respectievelijk 20 jaar en 15 jaar aan ziekte. Op 8 mei 1914 stierf de moeder, de toeverlaat van de familie.

Constant Stroef (figuur 70), de oudste zoon van Gustaaf en Eugenie Devlieger, werd geboren op negen januari 1893 te Dudzele en woonde er. In 1913 werd hij ingeschreven in het militieregister als soldaat-milicien-2de klas. Hij diende bij het 4de linieregiment (zoals heel wat streekgenoten. Brugge was de garnizoensstad van dit regiment). Op 18 maart 1915 werd hij van het front afgevoerd en ziek opgenomen in het hôpital complémentaire, nummer 44, te Saint-Lunaire (Frankrijk). Hij overleed er een 40 dagen later, op 28 april 1915, aan een tuberculeuze bronchitis. Hij ligt nu begraven te Sainte-Anne-d'Auray (Frankrijk) op de Nécropole nationale, carré Belge, rij 3 (figuur 71).

Figuur 70. Constant Stroef - © NSB Dudzele

Twee jongere broers, Camiel en Joannes, respectievelijke geboren in 1895 en 1901, werden begin oktober 1918 met nog heel wat lotgenoten van vijftien tot vijfenvestig jaar, weggedreven naar Oost-Vlaanderen. De tocht gebeurde onder erbarmelijke omstandigheden. Thuisgekomen, ziek en uitgeput, stierven beiden, naar gezegd werd, aan de Spaanse griep, Camiel op 19 oktober en Joannes op 29 oktober 1918.

Van de tien kinderen die geboren waren in de familie Gustaaf Stroef – Eugenie Devlieger, stierven 5 kinderen tussen 1913 en 1918, allemaal tussen de vijftien en 23 jaar, waaronder drie tijdens de oorlog. Ook de dood van moeder Eugenie betekende een ongelooflijke zware slag voor de familie.

Figuur 71. Graf van Constant Stroef op Sainte-Anne-d'Auray (Frankrijk), Nécropole nationale, carré Belge - © NSB Dudzele

Een gesneuvelde soldaat die niet vermeld is op het monument is Leon Mortier. Deze 25 jarige ongehuwde soldaat milicien was ingedeeld bij de grenadiers. Hij sneuvelde op 24 oktober 1914 te Keiem²⁶⁹.

Koolkerke (zie tabel 17)

In Koolkerke staat een gedenkplaat voor de militaire slachtoffers uit WO I in de Smallestraat, buiten naast de hoofdingang van de Sint-Niklaaskerk (figuur 72).

Vroeger bevond deze plaat zich binnen in de kerk²⁷⁰. Het is een eenvoudige, rechthoekige witmarmeren plaat vastgeklonken met nagels met rozetvormige knoppen op een hardstenen plaat. Op de witmarmeren plaat staat: “*Groote Oorlog 1914 1918*”, met daartussen een gekroond wapenschild van België dat steunt op enkele takjes die samengehouden worden met een lint en gekruist achter het wapenschild aan de ene kant een scepter met bol en kruis en aan de andere kant een stok met een niet identificeerbaar voorwerp. Daaronder staan de namen van de slachtoffers, in chronologische volgorde van overlijden gerangschikt. Gans onderaan op de plaat staat de tekst: “*De dankbare bevolking van Koolkerke aan zijne gesneuvelden voor het vaderland*”. Op de steen waarop de gedenkplaat is vastgemaakt, staat bovenaan in het midden het heraldisch

²⁶⁹ In Flanders Fields, BWDR; Archiefbank Brugge: bij Vonnis Ingeschreven In 1924 Onder Nr 22.

²⁷⁰ JACOBS M., *Zij die vielen als helden..*, deel 2, o.c., p.188